

OBRтни VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

«OBRтни VESTNIK», SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO
OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE
CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA STEV. DIN 2.—,
// ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DO-
PISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRACAJO. //

«OBRтни VESTNIK» PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH
ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER
NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // URED-
NIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA. BEETHOVNOVA ULICA 10. //
// PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA. // TELEFON 30-88. //

XX. LETNIK.

V LJUBLJANI, DNE 15. JULIJA 1937.

STEV. 14.

Močan in neodvisen stanovski tisk, je naše najzanesljivejše orožje

Tisk je velesila. Misli, ki prihajajo v svet potom tiska se vtisnejo globoko v zavest čitatelja. Ako čitatelj ni imel o nečem pravega razumevanja ali ni mogel toku časa slediti, tedaj si bo na podlagi tiskane besede ustvaril svoje individualno in ustaljeno mišljenje. Tisk je zrcalo javnega mišljenja ter je na ta način poklican, da daje interesnim slojem, katerim je namenjen smernice, ki se ujemajo z najbolj realno življenjsko potjo.

Strokovnemu tisku pripadajo še mnogo bolj delikatne naloge nego dnevnemu tisku. Strokovnemu tisku pripada dolžnost, da vse pozitivne faktorje našega gospodarstva združi v eno samo interesno skupnost. Naše gospodarstvo je tako tesno povezano, da ne bi preneslo izkoriščanja ene stroke na račun druge. To so konstruktivna načela zdravega reelnega dela na našem gospodarskem torišču.

Ima pa strokovni tisk še druge važnejše dolžnosti. V težkem razrednem boju, ki mu je bil povod težka gospodarska kriza, so se temeljna načela vseh društvenih slojev tako razrahljala, da nismo poznali več medsebojnih pravic, pravičnosti in človekoljubja. Tako daleč smo zašli, da se celo lastnih stanovskih pravic in dolžnosti nismo zavedali. Kjer vladata nezavednost in pomanjkanje tam je običajno tudi mržnja in razdor. Tako je bilo tudi z nami.

Prišel pa bo kmalu trenutek, ko bomo rekli, da je najbolj mučna preteklost za nami. Zato se moramo že danes ozreti na ta prehodni čas, ki je sejal mržnjo, čigar posledice nosimo še danes sami v svojih lastnih vrstah.

Naša sveta dolžnost je, da preko svojega strokovnega tiska vplivamo, da bo ozdravljenje teh nepravil čim ugodnejše potekalo. Izhodišče k našemu ozdravljenju naj bo naša lastna misel, katero smo si tekom dosedanjega življenja izklesali. Naša borba se bo odslej nadaljevala. Pod lažjimi ali težjimi okoliščinami: to je odvisno od nas samih. Zavedati se moramo, da se borimo samo za svoj kruh in svoje življenje. Jasno nam bo, da se nepravil, ki se nam stavlja na poti ne bo rešil vsak posameznik zase. Vsakdo je dolžan vse svoje sile vložiti k skupnosti, ki bo edino mogla pomagati tudi njemu. In vendar ni nobene ovire, da se ne bi postavili ramo ob ramo za cilje, ki se nam vsem enaki: obrt — kruh — življenje.

Strokovni tisk bo odslej torišče našega življenja. To bo naša zastava, ki bo vedno razvita. Pod to zastavo se bo-

Opozorilo in prošnja našim cenjenim naročnikom

S 1. julijem je poteklo prvo polletje, zato smo poslali vsem cenjenim naročnikom, ki še niso nakazali letošnje naročnine, poštno ček. položnico. Najvjudneje prosimo, da nam zaostalo naročnino nujno nakažejo, da tudi mi lahko svoje obveze točno izpolnimo.

Obenem opozarjamo na naš razpis nagrad, na osnovi katerega bomo izžrebali za naročnike, ki plačajo naročnino za celo leto vnaprej do vstevši 31. avgusta, zopet

5 zlatih nallivnih peres

onim pa, ki nam prijavijo 5 novih plačujočih naročnikov, bo žreb prisodil 31. avgusta

Novo kolo

Pohitite torej še danes, ter plačajte zaostalo naročnino, odnosno opozorite svoje prijatelje, da se naročijo na «OBRтни VESTNIK»

Zadružništvo kot aktualni problem obrti

Imeli smo že priliko, da ugotovimo težki položaj obrtništva in da iznesemo vzroke propadanja naše obrti. Ob vsaki priliki poudarjamo tudi, da se obrt ne sme zapostavljati temveč, da mu je treba čimprej pomagati.

Z dobro voljo bi se našlo vedno dovolj sredstev, da bi se obrtništvo pomagalo. Predvsem bi se v interesu našega gospodarstva moralo obrtništvo razbremeniti težkih socialnih bremen. Na drugi strani pa je tudi v nas samih možnost izboljšanja s tem, da se zavedamo sami svojih dolžnosti in stanovske odgovornosti. To se pravi, da je predpogoj za ustvaritev boljšega položaja dobra organizacija.

Poglejmo samo kakšne prednosti uživa industrija. Obrt je vendarle ena najštevilnejših panog, ki so zastopane v našem gospodarstvu, in kljub temu je samo obrt najbolj zastopljena. Industrijo se štiti pred carino, taksami, davki in dajatvami. Poleg tega pa še nelegalno s tem, da se industrija v veliko slučajih izogiblje fiskalnim obvezam, s prevladitvijo stroškov na konzumente, povečanjem cen s karteli itd. Čemu se država ne zanima za pravičnost ureditve teh razmer in tudi obrti ne daje možnost, da se dvigne.

Toda mi ne smemo čakati na to skrajno nezajamčeno pomoč. Mi obrtniki vemo, da si moremo danes edino sami pomagati in sicer s sistematskim in vztrajnim delom, z dviganjem naše stanovske zavesti ter s pravočasnimi in uspešnimi ukrepi.

Kako naj torej pričnemo in kje naj začnemo z delom. Tekom zgodovinskega razvoja vidimo, da je polagoma prevzel stroj skoro vso obrtniško proizvodnjo. Ker je to bil najcenejši način dela, so se našli kmalu posredovalci, ki so prevzeli v svoje roke vso svetovno trgovino in s tem ustvarili temelj za razširjenje industrije.

Obrtništvo se ni moglo takoj vživeti v novo nastali položaj. Toda kmalu se je skušalo prilagoditi novim potrebam. Izkoriščevalo je nove tehniške pridobitve. In tako vidimo, da je obrt danes dobila nekako svojo fiksno obliko v tem, da je osnova proizvodnje še vedno rokodelstvo, pripravljenosti pa

do zbirali naši odlični voditelji in zastopniki naših strok ter bodo vodili boj kot bo zahtevala taktika: z junaštvom ali opreznostjo, v odbrani ali v napadu.

Strokovni tisk je v resnici »Naš tisk«. Edino pod okriljem našega tiska bomo prejeli zadoščanje in tolažbo v vsakdanjem življenju.

Ali si moremo danes misliti kako drugo sredstvo, s katerim bi zaščitili svoje stanovske interese nego lastno glasilo. Ali bi bilo mogoče pričakovati napredka v stanu, ki nima lastnega neodvisnega glasila. Ali se brez glasila lahko poučimo o najnovejših pridobitvah in zahtevah v naši stroki. Ne, to ni mogoče, vsaj v kulturnih krogih ne. V času ko se je tehnika silno razvila, ko se moremo z dneva v dan uriti in napredovati, da nas čas ne prehiti bi pomenilo nezanimanje za lastno strokovno glasilo rakovo pot, da se vračamo v srednjeveške razmere. Neizogibna je propast vsakogar, ki je pretirano konzervativen v svoji obrti.

Mi moramo biti kljub stalni borbi za doseg svojih izgubljenih položajev toliko napredni, da ostanemo ljudje današnjega veka, da se ozremo okoli sebe, opazujemo, čitamo in se učimo. Mi vidimo poti pred seboj, ki so še trdneje zgrajene nego dosedanje in ki nas vodijo v srečnejšo bodočnost.

služi stroj obrtniku kot zvest pomočnik.

Obrt ima torej še vedno svoj temeljni značaj v individualnosti in neodvisnosti svoje proizvodnje.

Vprašanje je samo kako dolgo se bo obrt mogla v današnjih razmerah boriti z vedno večjo konkurenco industrije. Glavna naša naloga je, da izboljšamo vsaj trenutno težki gmotni položaj obrtništva ter tako preživimo današnjo dobo, ki pade v eno najtežjih ekonomskih katastrof v človeški zgodovini. Pri današnji gospodarski nesigurnosti tudi obrtniku, ki mu sicer ne grozi trenutno gospodarska propast, ni zagotovljeno, da ne bi v najkrajšem času sledil tisočerim svojim tovarišem, ki morajo danes prositi miloščine, da si vsaj na starost ohranijo skromno življenje. Z ozirom na to torej nimamo drugega izhoda, kot da stvorimo edince, ki bi imele vse pogoje za povečanje proizvodnje in s tem izboljšanje našega gmotnega položaja. Zadružništvo je torej danes edina možnost, da si rešimo sedanje pozicije. Zadružništvo v obrti je področje, ki doslej še ni bilo proučeno in imamo neomejen delokrog, da izkoristimo vse njegove prednosti.

Izvajamo samo nekaj vprašanj v korist zadružništva. Predvsem je treba izdelati podroben program, proučevati potrebe, delovne pogoje, prometna sredstva, dobavo surovin itd. Nato je treba dobro premisliti, katera vrsta zadruga je ugodnejša: enovrstna ali mešanega tipa. Proučiti je treba možnost, da-li bi se interesi zadruga mogli koordinirati z interesi ostalih samostojnih obrtnikov in drugih zadrug v bližini odnosno na področju ostalih banovin. Brezpogojno je treba računati pri izvedbi tega programa z event. spremembami v gospodarski strukturi.

Pri sestavljanju delovnih pravil novih zadrug bi se moralo misliti na interese sorodnih obrti, na izpopolnjevanje posameznih obrti, tako da bi zadruga bila v stanju, da postavi na tržišče najbolj soliden in najkompliciranejši končni izdelek, ne da bi zadruga le količkar pri tem prekoračila delokroga druge krajevne obrtniške zadruga.

Na ta način bi se zmanjšali režijski stroški; obrt pa bi bila že po svojem značaju najbolj poklicana, da uredi potrebe raznih tržišč, onemogočila bi se s tem neelojalna konkurenca, in izboljšala bi se kvaliteta proizvodnje.

Pri ustanavljanju zadrug je obrtniku potreben v prvi vrsti cenen kredit, ki naj bo za obrtnika čim bolj dostopen. Pri tem si obrtništvo lahko samo pomaga na ta način, da si ustanovi rezervne kreditne zadruga, ki niso podvržene davku. Z združitvijo več takih kreditnih celic, bi obrtništvo imelo v nujnih potrebah dovolj razpoložljivega kapitala. Kredit Zanatske banke je za obrtnika še vedno razmeroma predrag. Kljub temu, da je pomoč Zanatske banke edina reelna pomoč, na katero se obrtnik lahko nasloni, in je Zanatska banka s svojim kreditom mnogo koristila našemu obrtniku, so njene naloge še neizčrpane. Ko bo Zanatska banka postala močna kreditna centrala močnih kreditnih zadrug, tedaj bodo šele obrtniki z zaupanjem segali po njenem kreditu.

Ako smo že pri pojmu obrtnega zadružništva, tedaj ne moremo dovolj poudariti velikega ekonomskega pomena zadruga za obrtnika. Ključavničarski mojstri so v Sloveniji v zadnjem času zopet pričeli združevati vse svoje sile,

da si na zadružni podlagi priborijo svoj pravi ekonomski položaj. Prepričani smo, da za njimi ne bodo zaostale tudi druge obrti...

V zadrugi nabrana sredstva so cenejša 2—3%; razlika se lahko uporabi za podpore revnim obrtnikom v slučaju bolezni, nesreče itd. Zadruga lahko »nabavlja« cenejše in boljše surovine kot posameznik in kar je najvažnejše brez posredovalca, direktno pri proizvajalcu. Že tu bi zadruga prihranila najmanj 20%. Celo sami industrijalci so si, kot čitamo te dni v dnevnikih ustanovili svojo nabavljalno zadruga. Obrtniku bi bila taka zadruga koristna že, ko bi n. pr. krojaču in šivilji nabavljala igle, sukance, ključavničarju razno orodje, zakovice itd. Še bolj dobrodošla je zadruga, ko je treba skrbeti za »prodajanje«, ko je treba na »lov za delom«, na »kasiranje računov« itd. itd. Vse to bi lahko zadruga prevzela za obrtnika. Obrtnik bi imel samo skrb, da izdelava svoje delo čim popolnejše in čim ek-saktnejše.

To je samo nekaj splošnih misli, ne da bi izčrpali ves program, ki naj bi ga imele naše bodoče strokovne zadruga. Le potom zadrug se še lahko zaščitimo pred konkurenco zunanjih sovražnikov obrtništva, in še posebej pred našo lastno nesolidno konkurenco ter pred drugimi težkočami v naših lastnih vrstah. Vse druge pti so nam zaprte. Zato je prav, da vsi o tem vprašanju malo globlje razmislimo.

Razume se samo ob sebi, da je s tem zadružni problem samo načet. V teh par odstavkih smo želeli samo opozoriti obrtništvo, da mora biti odslej v nepadalnem položaju, to pa je edino, če se organizira na podlagi zadružništva. Mislimo, da ni obrtnika, ki bi z ozirom na svoje interese branil konservativnost starih običajev, pač pa bo šel preko raznih osebnih in krajevnih interesov. Pomisliti moramo, da je tudi industrija združena v raznih zadrugah v obliki konzernov, kartelov itd. Čas zahteva tudi od nas, da si tudi mi v obliki zadružnega življenja ščitimo svoje interese in da mislimo na svoj položaj, ki ga danes ali jutri lahko izgubimo.

Znamenit jubilej

Dne 1. julija je naš odlični prijatelj g. Zdravec Jakob iz Središča obhajal znamenito obletnico. Ta dan je poteklo 40 let, odkar je postal kot pekovski mojster samostojen obrtnik v Središču. Ko je po smrti svojega očeta meseca januarja 1901 moral prevzeti tudi mlin, je obrtno pravico na pekarno sicer prepustil zakupniku, je pa še danes aktiven v mlinarskem obratu, katerega je z izvanredno iniciativnostjo in marljivostjo dvignil do današnjega slovesa, ko je Zdravec mlin poznan ne le širom Jugoslavije, ampak tudi preko mej naše države. Jubilar, ki je na ta način do-prinesel dokaz, da je v obrtu še vedno zlato dno za pridnega in delavnega mo-

S 1. avgustom se preselita uprava in uredništvo našega lista na Novi trg št. 5. prtiličje levo. (hiša grofa Auersperga) Telefon 35-23. S kolodvora je najbližja pot preko Zvezde in Gosposke ul. ter na Novi trg (prej Turjaški trg) nasproti Kmetijske družbe. Prosimo da upoštevate naš novi naslov.

ža, je poleg trajne zaposlenosti v obrtu še vedno našel dovolj časa, da je tudi v javnem življenju in posebno v stanovskih društvenih organizacijah uporabljal svoje bogate duševne sposobnosti v korist obrtniškim tovarišem. Odločno napreden mož ni poznal in ne pozna niti danes v gospodarskem delu pristranosti in ima za vsakega obrtnika, ki išče pri njem pomoči, dober nasvet. Zaradi tega med objektivnim obrtništvom nima nobenega sovražnika in njegovi strankarski nasprotniki so že večkrat obžalovali, da ni njihov. G. Zdravcu, ki tudi kot član obrtnega odseka v zborničnem svetu zavzema odlično mesto, častitamo k dosedanjim uspehom v zasebnem in v javnem življenju in odkrito želimo, da bi mu bilo usojeno še mnogo — mnogoletno plodono delo sredi obrtništvu, katero mu je udano z vso dušo kot svojemu najboljšemu prijatelju.

Nadžkof dr. Anton Jeglič

V samostanu Stični na Dolenjskem je 2. julija t. l. nenadoma preminul knezoškof v pokoj, dr. Anton Bonaventura Jeglič. Slovenci smo izgubili z njegovo smrtjo velikega moža, človeka in cerkvenega kneza. Njegovo delo čas ne bo zabrisal, kajti njegov lik je vtisnil pečat vsemu življenju v zadnjih 4 desetletjih.

Kot človek, ki stoji sam sredi reelnega življenja, je cenil nova in zdrava stremjenja in jih dejansko podpiral. S svojim družabnim položajem je pripomogel marsikateri dobri stvari, da je prodrla, ne samo moralno, z besedo in svetom, njegovo bodrilno besedo je vselej spremljala tudi gmotna podpora. Njegov značaj je bil prodoren, njegovo srce očetovsko.

V ponedeljek, 5. julija je bilo truplo pokojnega nadškofa prepeljano ob spremstvu velike množice v skupno duhovniško grobnico pri Sv. Križu. Ves naš narod se bo s spoštovanjem spominjal njegovih narodnih zaslug in ga ohranil v častnem spominu.

Koordinacijski odbor pri ministrstvu zunanjih poslov

Da bi se predhodno moglo ravnati pri določevanju trgovinsko-političnih, finančnih in deviznih vprašanj, sistematično in sporazumno, je min. predsednik odredil pri ministrstvu zunanjih poslov poseben koordinacijski odbor. Odbor bo pomožnega in posvetovalnega značaja. Predsednik je g. Pilju Milivoj, ek. pomočnik ministra zunanjih zadev. Dalje so iz ministrstva za TI nač. odd. za industrijo in obrt dr. Lazarevič in dr. Obradovič, za nač. zunanje trgovine. Zastopanih je še 8 drugih ustanov in resorov. Po potrebi bodo pritegnjeni posamezni strokovnjaki, organizacije in združenja.

JOŽE KARLOVSEK:

Umetnostna obrt

Slikovito — čustveni slog

Ta je zadnji tipični slog, ki naj o njem razpravljamo. Porodil se je po večini v vzhodnem področju, v katero prištevamo pokrajine med Severnim in Črnim morjem in od Karpatov preko Urala do Kitajske. V srednjem Podonavju se vsi značilni slogi, t. j. vzhodni, južni in severni križajo ter vplivajo drug na drugega.

V vzhodnem področju je bilo dovolj širnih step in planjav, tako da se je lahko razvilo na njih pravo pastirsko — nomadsko življenje. Ker je vzniknila živinoreja iz prastarega — paleolitskega lovstva, zato je izmed vseh kultur nomadska najosrednejša paleolitski. Iz omenjenih pokrajin so prišli verjetno Indoevropejci kot nomadi, in sicer iz Turkestana in z Iranske planote skozi južno Rusijo v Evropo, kjer so se po zgledu staroevropskih plemen začeli ukvarjati s poljedelstvom.

Nomadi so se preseljevali stalno iz kraja v kraj. Koder so se nastanili začasno, so porabljali prenosne šotore. Za hrano, obleko, posode, šotore in mnogo drugega so se morali zahvaliti večinoma živini. Zakaj od nje so dobivali predvsem meso, mleko, kri; obleko so si narejali iz kož, dlake, volne, kožuškovine in usnja; njih posode so bile tudi iz usnja, a šotori iz kož. Poslednji so bili dvojne oblike. Na severu so imeli šotori piramidasto obliko in streho, ki je bila pokrita poleti z brezovim lubjem, a pozimi z jele-novino, medtem ko so bili na jugu bolj podobni hišam s koničastimi strehami in stranskimi stenami. Pozneje so se pojavile še podzemeljske hiše, deloma zakopane v zemljo in pokrite z vejevjem in prstjo. Stalnejša in večja bivališča, posebno v Vzhodni Evropi so jeli graditi ljudje iz lesa, in sicer v kladni vezi.

Za nomade je bilo izredno važno tudi orožje, predvsem lok in puščica. Močne veledružine so bile ogromne živ-

PRAVILNO DOLOČEVANJE PAVŠALNEGA DAVKA MALIH OBRTNIKOV

Kot smo že objavili je Zbornica za TOI v Ljubljani naslovila na nekatera združenja vprašanja, kako davčne uprave postopajo pri odmeri pavšala. Nekateri davč. uprave odrekajo pravico pavšaliranja celim strokam n. pr. mesarjem, pekem, slaščičarjem itd. Drugod zopet mislijo, da nimajo pravice na pavšal oni mali obrtniki, ki imajo otvorjene lokale. Ravno tako davčne uprave jako različno postopajo z obrtniki, ki uporabljajo do 2 HP ali 1000 KW električne energije. Vzporejanje z malimi obrtniki, glede izmere osnovnega in dopolnilnega davka se ne vrši povsod enako, kakor je predpisano. Nekateri davkarije odrekajo pravico na pavšal onim obrtnikom, ki izvršujejo več obrti raznih strok, n. pr. kovaštvo s podkovaštvom, brivci z frizerstvom, mesarije s klobasičarstvom, a zaposlujejo več nego 2 pomočnika in ne uporabljajo strojev. Druge davčne uprave štejejo vsakega pomočnika, dočim bi se smele ozirati samo na pomočnike, ki so pri enem in istem malem obrtniku zaposleni preko enega meseca. Tudi glede krajev ni enotnosti.

Kako se imajo izvajati predpisi o pavšaliranju, kot je v interesu malih obrtnikov pojasnjuje naslednja okrožnica: Davčne uprave so dobile od ministrstva financ dne 18. junija 1937 pod št. 34246 nastopno navodilo za odmero pridobnine malim obrtnikom:

»Obrtna zbornica v Beogradu je s predstavo br. 5171-37 v imenu vseh ostalih zbornic opozorila oddelek za davke na pritožbe malih obrtnikov, da posamezne davčne uprave različno tolmačijo in porabljajo odredbe zakona o pavšalnem obdavčenju malih obrtnikov. Tako nekateri davčne uprave ne priznavajo pravice na pavšal gotovim obrtnim strokam, kakor mesarjem, pekem, slaščičarjem, dimnikarjem itd., druge davčne uprave zopet ne priznavajo te pravice malim obrtnikom, ki imajo odprt lokal, dasi prodajajo v lokalih samo svoje lastne proizvode. Zopet druge uprave ne priznavajo pravice na pavšalno obdavčenje malim proizvajalnikom svobodnim obrtnikom, naštetim v čl. 7 pravilnika o postopanju pri ustanavljanju združb trgovcev in obrtnikov (Službeni list št. 478-54 ex 1932), češ da to niso obrtniki itd. Ravno tako nekateri davčne uprave različno postopajo v pogledu porabe strojev na pogon do 2 konjskih sil ali 1000 kilovatov porabljene električne energije na leto pri malih obrtnikih. Dočim jih posamezne uvrščajo v vrsto pavšalistov, jim druge te pravice ne priznavajo.

Tem povodom oddelek za davke opozarja vse davčne uprave na razpis št. 22427-III od 1. aprila 1937 (Financijski zbornik št. 18 od 6. maja 1937), s katerim je pojasnjeno in dano navodilo, kako je postopati pri porabi odredb točke 5 § 19 fin. zakona 1937-1938, s katerim je izpremenjen odstavek 9 do konca

točke I čl. 59. zakona o neposrednih davkih.

Z ozirom na odredbe 9. odstavka čl. 59. navedenega zakona in navodila, dana z razpisom št. 22427-37 spadajo med male obrtnike tudi mesarji, kolikor se razen prodaje mesa in mesnih izdelkov lastne produkcije ne bavijo še s prodajo nabavljenega gotovega blaga n. pr. živine, kosti, sirovih kož, mesnih izdelkov tuje produkcije in slično ter ne poslujejo v tolikem obsegu, da bi se njih podjetje moglo smatrati za industrijsko. V tem slučaju bi spadali v I. skupino čl. 42. zakona. Ravno isto velja tudi za peke, v kolikor se razen čisto pekovskega poslovanja (pečenje kruha in peciva) ne bavijo tudi s trgovino, to je ne kupujejo žita, žito menjavajo, prodajajo moko, kvas, slaščice in vobče v neizpremenjenem stanju prodajajo blago, katero sami kupujejo.

Ravno tako se morajo pavšalno obdavčiti mali proizvajalniki (svobodne obrti), naštetih v tretjem odstavku čl. 7. pravilnika o postopanju pri ustanavljanju združb trgovcev in obrtnikov, če izpolnjujejo pogoje iz čl. 59. točka 1 zakona o neposrednih davkih. Pod te odredbe spadajo tudi mali obrtniki, ki se istočasno bavijo z izvrševanjem obrti raznih strok, kakor kovači-podkovači, mesarji-klobasičarji, kleparji-instalaterji, brivci-frizerji itd. v kolikor opravljajo te obrte v istem lokalni, naravno pod pogojem, da ne zaposlujejo več nego 2 pomočnika ali ne uporabljajo motorne pogonske moči, ki bi bila večja od 2 konjskih sil ali ne potrošijo več nego

1000 kilovatnih ur letno ter se ne bavijo s prodajo nabavljenega blaga.

Končno je opomniti, da za pojem malega obrtnika iz toč. 2b druge skupine čl. 42 zakona o neposrednih davkih, ni bistveno to, da-li se obrt izvršuje v odprtem lokalni ali ne, temveč kakor rečeno, da ne zaposluje več nego 2 pomočnika in ne porablja več nego 2 konjski sili, odnosno ne porabi več nego 1000 kilovatnih ur na leto ter da se ne bavi s prodajo nabavljenega blaga. Gotove obrtniške stroke po načinu svojega poslovanja morajo imeti odprte lokale.

V pogledu obdavčenja malih obrtnikov, čigar obrti se nahajajo v naseljih, ki so v upravnem oziru v zvezi z mestii, ki štejejo preko 20.000 prebivalcev, je treba imeti v vidu mesta kot taka in ne občine in mesta kot upravne edinice, ki imajo lahko v svojem sestavu naselja, sela in pristave. Radi tega je obrtnike, čigar obrtni lokali se nahajajo izven mesta v takih naseljih, selih in pristavah, obdavčiti po spredaj navedenih odredbah § 19. fin. zak. 1937-38, odnosno po novo izmenjanem odstavku 9. čl. 59 točka I. zakona o neposrednih davkih in navodilih iz razpisov tega oddelka št. 22427-37. Pri tem je upoštevati število prebivalcev sela, naselja, pristave ne glede na to, koliko prebivalcev ima občina mesta, na katere področje spada dotično selo, naselje ali pristava.

Pozivajo se davčne uprave, da se prednja navodila točno upoštevajo, a finančne direktije, da poslovanje davčnih uprav v navedenem smislu strogo kontrolirajo.

Proslava zlatega jubileja Združenja obrtnikov za okolico Maribor na Teznem

V nedeljo 27. junija je slavilo Združenje obrtnikov za okolico Maribora na Teznem izredno slovesnost — zlat jubilej ustanovitve s svečaninim občnim zborom na prostornem, okusno in s simboličnimi slikami raznih obrti dekoriranem vrtu Šabedrove gostilne, ki je nudila ta dan zlasti številnim zunanjim gostom prijetne urice. Okusno izdelana majhna vabila in lepaki so privabili k tej slovesnosti številne goste. Po letni skupščini, katero je otvoril s pomembnim nagovorom marljivi predsednik Združenja g. Šabeder Joško in pri kateri so bila vsa poročila soglasno odobrena, se je izvolilo najstarejša služna člana Združenja g. Štanca Antona iz Ruš in g. Kotolenko Nikolaja iz Selnice ob D. za častna člana. Sledil je

slavnostni del, kateremu so med drugim prisostvovali obrtni nadzornik g. Založnik Ignac, zbornični svetnik in tajnik Zveze obrtnih zadrug g. Igljč, zbornična svetnika gg. Bureš in Sojč iz Maribora, podpredsednik okrožnega odbora g. Vahtar Miho in tajnik Bender, g. Podhraški za Združenje iz Slov. Bistrice, g. Reiher in Pravdič za Združenje krojačev iz Maribora, g. Matija Holc, bivši podpredsednik Združenja na Teznem za Združenje gostilničarjev, Združenje pekovskih mojstrov in občino je zastopal pekovski mojster g. Kovačič Alojz iz Tezna, g. Albreht, Metlič in Zupančič Ptujsko obrtno društvo in Združenje kovinarjev g. Kumerc Franjo. Navzoča sta še bila dolgoletna odbornika Združenja g. Šabeder Franjo in Štanc Anton iz Ruš. Pozdrave in čestitke so poslali: preds. Zbornice g. Jelačin Ivan in tajnik Mohorič, direktor g. Krejčič iz Ruš, predsednik Zveze obrtnih društev g. Rebek Josip, zbornični svetnik g. Zadravec Jakob in predsednik Okrožnega odbora g. Novak Franjo iz Maribora. Prisotne delegate, številne obrtnike in

ljenjske sile nomadov, ki so jim priznavali premoč nad drugimi kulturami. Za najvišje božansko bitje so imeli nomadi nebesni svod (nebo), ki se vzpenja nad nepregledno stepto. Nebo je simbolično predstavljala okrogla plošča s središčno luknjo, ki je pomenila zvezo med nebom in zemljo.

Nomadsko življenje se zrcali tudi v umetnosti, posebno na obrtniških izdelkih. Nomadi niso gradili namreč monumentalnih stavb, večjih kipov in narejali slik, pač pa so gojili hišno obrt in radi lepševali svoje izdelke. Razen usnja, so porabljali kot snov za svoje proizvode še kosti les, lubje in glino, kar je vzrok, da ni ohranjenih iz teh snovi domala nič izkopenin razen nekaj keramike.

Ko smo govorili spredaj v tem spisu o prastari kulturi, smo med drugim omenili, da je bilo takrat slikarstvo jako razvito ter da so ljudje kaj radi slikali na stene in poslikovali tudi svoja telesa in usnjasta oblačila. Tako se nam odkrije zveza s to praumetnostjo na poslikani keramični posodi, ki izvira že iz neolitika in sega od spodnjega Podonavja preko južne Rusije do Kitajske. Ukrasni motivi

Poslikana keramika iz mlajše kamenenaste dobe.

na keramiki so abstraktno-geometrični ter kažejo valovnice, spirale, pikice, loke, volute, kroge in razne druge zakrivljene motive. Barve, predvsem bela, rjava, rdeča in rumena, so po žganju nanošene na posodo.

Ornamentalen vzorec ni podrejen obliki predmeta, kakor na primer pri severnem geometrično-tehničnem okrasu, marveč motivi pokrivajo ploskev brez vsakega reda poljubno in prosto ter so porazdeljeni enakomerno in ploskovno tako, da povzdigujejo z raznolikim motivom, različno smerjo in različnim barvnim tonom slikovitost okrasnega predmeta. Zategadelj tudi ni, da bi motivi sami zase kaj naravnega predstavljali, kakor je to na primer pri južni ornamentiki. Tu se uveljavljajo ornament res kot čisto okrasilen (dekorativen) činitelj, ki nima nič skupnega z upodabljanjo umetnostjo ali pa s tehniko in obliko predmeta. Z njim je izgotovljeni predmet le okrašen, da je videti lepši in slikovitejši. Nemiren nomadski duh s poljubno in močno zavitemi in raztresenimi motivi se kaže tudi v slikovitosti. Hkrati pa se kaže v ornamentu nomadski kolektivizem s tem, da ne prihajajo posamezni motivi do individualnega izraza, temveč se združijo skupno v dekorativnem ornamentu do pravega pomena.

Zival je bila ljudem, bivajočim na vzhodu, nad vse koristna in draga, saj je bilo njihovo življenje od nje v pravem pomenu besede odvisno. Zato so uporabljali ljudje, ko so začeli upodabljati tudi naravne motive predvsem živalske podobe. Iz bronaste in poznejše železne dobe je ohranjenih dokaj bronastih predmetov, okrašenih z živalskimi motivi. Zaradi mnogih in skoraj izključno živalskih motivov kakor tudi zavoljo njihove značilne stilizacije, imenujemo ta okras »živalsko ornamentiko«, ki jo je pa treba razlikovati od severne germanske živalske ornamentike. Na teh motivih se vidijo posebno oven, konj, jelen, govedo, ptiči itd., ki pa niso prikazani kot divje živali, ki beže nemara pred človekom ali pa ga napadajo, marveč kot mirne, že udomačene, krotke in ljubke živalce.

Dalje sledi.

goste je pristrčno pozdravil načelnik Zdrženja g. Joško Šabeder in podal zanimivo sliko o zgodovinskem razvoju zadruga od ustanovitve 1887 do danes. Zdrženje je prebredlo marsikatero ovire, **zlasti izločenje raznih strok iz Skupnega združenja**, kar ni v prid delovanju Zdrženju, še manj posameznim obrtnikom, ki si le v **medsebojnem spoznanju lahko medsebojno pomagajo in podpirajo** in radi tega žele po izločenju zopet včlanjenja v Skupnem Zdrženju.

Pohvalno je omenil složno delovanje odbora ter razdelil odbornikom v priznanje zaslug in v spomin na zlat jubilej lične diplome, katere so prejeli podpredsednik g. Leč Ivan, odborniki gg. Lužnik Ivan, Vokač Srečko, Vicman Blaž, Granda Ivan, Jevšek Josip, Lorber Jakob, Ksela Vinko, Pfeifer Josip, Ortan Hinko, Gobec Franjo in izvedenka ga. Grašič Alojzija. V imenu odlikovancev je spregovoril v izbranih besedah g. Pfeifer in zlasti podčrtal zaslužno delo predsednika g. Joška Šabedra in izročil tudi njemu med burnim odobravanjem lično diplomu. Sledila je priložnostna in ljubka deklamacija neke vajenke, nato pa je zapel mešani zbor iz Hoč pod taktirko dirigenta krojaškega mojstra g. Furlana ubrano pozdravno pesem, na drugem koncu vrta pa so zadoneli močni akordi godbe na pihala. Po skupnem slikanju so se vrstili številni govorniki, izmed katerih naj le omenimo priljubljenega obrtnega nadzornika g. Založnika, nadalje g. Bureša, Iglča, Vahtarja, Reiherja, Zupančiča, Podhraščega, Potrča in Kovačiča, ki so čestitali Zdrženju k pomembnemu jubileju in zlasti podčrtavali namen

Zdrženju, pomen in potrebo okrožnih odborov, ki naj bodo prava vez med združenji, zbornicami in oblastmi. Vsem govornikom in zastopnikom se je v pristrčnih besedah v lepo zasnovanem govoru zahvalil za čestitke predsednik g. Joško Šabeder v imenu vseh članov Zdrženja, želeč v obrtniškem stanu predvsem slogo, ki je najpotrebnejša in najnujnejša zaščitnica obrtniških teženj in nosilka v izvojevanju pravic in odpravil ran, ki tarejo vse panoge obrtniškega stanu. Razvila se je neprisiljena in pristrčna zabava, h kateri je tudi pripomogla marljiva gostilničarka Angela z dobro in ceneno postrežbo, da bo ostal ta zlat jubilej v najlepšem spominu ne samo zunanjim gostom, temveč tudi domačinom, ki prinašamo jubilaru — Zdrženju — najlepše čestitke z željo, da uspe jubilaru priboriti obrtnikom v okviru svojih organizacij ono mesto, ki jim prisoja v verigi pridobitnih slojev in zavednih državljanov.

Vsem tovarišem in tovarišicam pa, ki so to pomembno stanovsko manifestacijo tako lepo organizirali velja naše priznanje. Predsedniku tov. Šabedru, duši cele prireditve, ki je potekla v znamenju obrtniške in tovariške sloge smo dolžni posebnega priznanja in zahvala za njegov trud in delo, ki ga požrtvovalno vrši v dobrobit obrtniškega stanu. Le tako krepko naprej po poti, ki nam jo narekuje naša neomajna stanovska zaveza.

Več prostovoljne discipline in samozvesti v naše stanovske organizacije

Socialno-ekonomski inštitut

V Ljubljani se je pred kratkim ustanovil »Socialno ekonomski inštitut« z namenom, da raziskuje dejstva in pojave našega gospodarskega življenja. Inštitut namerava zbirati statistike, prirediti predavanja in tečaje, kakor tudi s publiciranjem svojih raziskovanj zainteresirati širšo javnost za pereča gospodarska vprašanja sodobnosti. Pobudo za ustanovitev inštituta so dali nekateri mlajši delavci na tem polju slovenskega udejstvovanja, ki so se jim pridružili tudi drugi delavci najrazličnejših zanimanj in položaja, tako da bo možno temeljito delo v okviru delovnega načrta inštituta. Kdor pozna zapreke, ki danes ovirajo temeljiti študij naših gospodarskih razmer, kakor tudi

šibko organizacijo odnosno sploh neodvisnost poučevanja naših gospodarskih razmer, bo zamisel inštituta najtopleje pozdravil. O delu inštituta, ki namerava po sistematični razporedbi študijskega gradiva proučevati tudi obrtniške razmere (kar mimogrede omenimo), bomo še poročali. Na ustanovnem občnem zboru je bil izvoljen prvi odbor inštituta in sicer: predsednik dr. A. Gosar, podpredsednik dr. Stojan Bajžič, tajnika F. Uratnik in inž. Pečenko, blagajnik Albin Smerkolj, odborniki: I. Avsenek, dr. A. Král, dr. A. Melik in I. Traven; nadzorstvo: dr. J. Bohinjec, dr. inž. Č. Nagode, dr. Vl. Murko, I. Lah, inž. E. Baraga.

Izpitni za zidarske, tesarske, kamnoseške ter vodnjakarske mojstre in elektroinstalaterje

V mesecu maju in juniju t. l. so se vršile v Ljubljani izpiti za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre in za elektroinstalaterje. Izpite upravlja Zbornica za TOI, izpitnim komisijam za gradbene stroke je predsedoval g. ing. Menciger, za elektroinstalaterje pa ing. Štolfa.

Rezultat izpitov je bil sledeč:

	Izpit opravilo	in	opravilo	skupno
za zidarskega mojstra	6	6	12	
za tesarskega mojstra	4	2	6	
za kamnoseškega mojstra	—	1	1	
v obč. izobrazbi zid. stroke	—	2	2	
v obč. izobrazbi tes. stroke	—	2	2	
za elektroinstalaterje	7	1	8	

Skupno 17 14 31

Težnje obrtnikov kolarske stroke

Kolarska obrt je bila svoj čas, zlasti ko še ni bilo železnice ena najbolj cvetočih obrti. Še pred 30 leti ni nihče mislil, da bi mogla ta obrt tako rapidno propadati. Iz statističnega pregleda, ki ga je Obrtni Vestnik prinesel v 6. številki, je razvidno, da je tekom enega leta v kolarski obrti 8 prijav in 49 odjav. Že te številke nam torej nazorno kažejo, da je kolarska obrt poleg čevljarstva edina, ki nima najsijajnejših izgledov za boljšo bodočnost.

Ako iščemo vzroka temu, tedaj nam bo kmalu jasno da je postal ta preobrat radi novih smernic sodobnih prevoznih sredstev in novih zahtev v obrti. Slavna krivda leži pa pri kolarjih samih, ki se ne zavedajo dovolj svojega poklica ter so brez vsakega smisla za nove strokovne potrebe, ki nam jih narekuje današnji čas. Eminentne važnosti za bodoči razvoj kolarske stroke je dober na-

raščaj. Odkrito moramo priznati, da gre do kolarski obrti vajenci, ki nimajo že nikjer več drugega obstanka. V kolarski obrt torej prihaja naraščaj, ki je najbolj nesposoben. Ni čudo torej, da kolarska obrt tako rapidno propada. Kolarska obrt je ena izmed onih obrti, ki zahteva najobsežnejšo znanje in prilagoditev današnjemu času. Zato je potrebno, da se nudi naraščaju osnovna sposobnost, da bo zmožen prevzeti težke naloge za razvoj kolarske obrti. V kolarsko obrt naj bi se ne sprejemalo učencev, ki nima vsaj dovršeno meščansko šolo in nimajo smisla za opisno risanje in računstvo... Radi nesposobnosti mnogih današnjih kolarskih mojstrov in neznanja kalkulacije bredeže kolarji v vedno hujše gmotne težave. Vzrok neznanja kalkulacije je tudi glavni povod, da si cene med seboj kvarijo ter drug drugemu konkurirajo. Vsled

Dopisujte v »Obrtni Vestnik«

stanovske nezavednosti in pomanjkanja tovariškega čuta ter strokovne kvalifikacije se tudi sicer silno redko kdo oglasi v javnosti da bi pokazal nevzdržen ekonomski položaj. Temu je tudi glavni vzrok, da se oblastva za kolarsko stroko prav nič ne zanimajo. Nočemo na tem mestu zaiti v podrobnosti stanovskih teženj kolarskih obrtnikov, pač pa naj omenimo nekatere najvažnejše pomanjkljivosti. V nasprotju z določili o. z. se razpisujejo razne državne in samoupravne dobave, ne da bi zato vedeli tudi interesi in zastopniki malih obrtnikov. Ako se te dobave razpišejo javno, tedaj se razpisujejo kompletno, tako da se teh del naš kolarski obrtnik ne more udeležiti. Pri dobavi n. pr. avtomobilov za vojne potrebe ali druge naj bi se delo razpisalo v manjših skupinah ter ločeno. Šasije posebej in karoserije posebej. Tako pa, ker se dobave razpisujejo kompletirano in se mora umevno šasije uvažati, se uvažajo istočasno tudi karoserije. Ne pomisli se pa da bi lahko kolarski obrtnik pri teh dobavah nekaj zaslužil s svojim delom. To naj bo ena izmed vnebovpjajočih krivic. Pozivajo se vse merodajne oblasti, predvsem pa Zbornica, da v tem pogledu zaščiti kolarske obrtnike.

Kolarski obrtnik zahteva dela, zahteva da se v kolarsko stroko pritegne sposoben naraščaj, zahteva da se v tem smislu tudi reorganizira strokovno šolstvo. Vodstva strokovnih nadaljevalnih šol naj bi uredila pouk tako, da bi imeli vajenci vsaj risanje skupno z mizarjsko stroko, ki je kolarski stroki bolj sorodna kot pa kovinarski stroki. V šoli pa naj poučujejo tudi mojstri, tako da bo vajenec dobil več strokovne narobrazbe.

Oblastva naj bi odobrila cenik za kolarske izdelke ter vsakogar občutno kaznovala, ki bi oddajal izdelke izpod teh minimalnih cen. Obrtnikom kolarjem pa priporočamo, da se končno vendarle spametujejo in drug drugemu ne nasprotujejo z umazano konkurenco, ki je grobokop naše lastne eksistence.

Najnovejši gospodarski in stanovski vestnik

PRI PODRUŽNICI POŠTNE HRANILNICE V LJUBLJANI NI TOLIKO KREDITA, DA BI PLESKANJE OKEN IZVRŠIL OBRTNIK

Te dni so imeli brezposelni obrtniki v Ljubljani priliko videti, kako je na priličnih oknih podružnice poštne hranilnice v Ljubljani stal vratar in barval železno omrežje. Torej od osmih milijonov čistega dobička, katerega je napovedala ljubljanska podružnica, se ni moglo najti par sto dinarjev, da bi se prenovila barva na oknih na pošten način in bi tudi pleskarski obrtnik dobil nekaj zaslužka. Ne bo se nam treba preveč čuditi, če bomo v kratkem videli kako poštarji sami postavljajo oder ob ljubljanski pošti da jo »pobelijo«.

× Načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo pri banski upravi v Ljubljani dr. Rudolf Marn je bil nedavno upokojen. Na njegovo službeno mesto je postavljen dr. Fran Ratej, dosedanji šef upravnega oddelka občega upravnega oddelka kr. banske uprave. Ko odhaja s svojega mesta g. dr. Rudolf Marn, se ga obrtnišvo spominja kot svojega prijatelja, čigar delo je bilo najtesneje povezano z našim obrtništvom. Tudi na drugih poljih udejstvovanja, tako pri našem veleseljstvu, naši strokovni publicisti, tujsko-prometnih ustanovah; vedno in vselej tudi izven svojega službenega časa je znal koristno delovati v dobrobit našega gospodarstva. Sedaj ko je prost službenih dolžnosti, smo prepričani, da se bo še intenzivneje in z večjo ljubeznijo posvetil dosežanju delu. Našemu novemu predstavniku pri banski upravi, želimo da bi z uspehom nadaljeval idealno delo svojega prednika. Obrtnišvo mu bo za vsako pomoč izkazalo globoko hvaležnost.

× Zbornica za TOI v Ljubljani je z okrožnico pojasnila delodajalcem, da je treba pobotnice, s katerimi uslužbenci potrjujejo svoje prejemke s podpisom, brezpogojno kolekovati, ne glede nato, ali dobiva uslužbenec svojo plačo dnevno, tedensko ali štirinajstdnevno, samo da opravlja posle, za katere je potrebna kvalifikacija (§ 1, zak. o pokojninskem zavarovanju nameščencev — Službeni list z dne 24. jan. 1934. štev. 56/7). Pravica izterjave zastara v 5 letih. Vendar ni predpisano da se morajo dokazila o tem shranjevati. Taksa se plača s koleki tako kot za ostale pobotnice.

× Mali obrtniki so oproščeni samo občega davka, ako izpolnjujejo pogoje glede števila pomožnih moči, ne pa tudi skup

nega davka. Zato je Zbornica za TOI v Ljubljani na zadnji plenarni seji soglasno odobrila predlog zborničnega svetnika g. Rebeke, da se obci davek veljavne oprostitve malih obrtnikov razširi tudi na skupni davek. Na predlog je ministristvo financ z razpisom z dne 19. V. t. l. odgovorilo, da iz fiskalnih razlogov predloga ne more upoštevati, pač pa hoče v najkrajšem času izvesti na podlagi čl. 21 uredbe o skupnem davku sporazum, t. j. naročiti hoče davčnim upravam, naj sporazumno z davkoplačevalci določijo vsoto, ki naj bi jo plačali kot skupni davek, ne da bi bilo treba davkoplačevalcem vlagati prijave.

× Šesti mariborski teden bo kakor vsako leto tudi letos od 31. julija do 8. avgusta. Dovoljena je polovična cena na železnici od 29. julija do 10. avgusta.

× V Celju bo otvorjena v času od 1. do 15. avgusta t. l. razstava za obrt, trgovino in industrijo. Dovoljen je 50% popust na železnicih. Priporočamo obrtnikom obisk.

× Zagrebška jesenska razstava bo letos prej kot običajno in sicer od 28. avgusta do 6. septembra, ker bi sicer kolidirala z beografsko.

× Opozarjamo obrtnike, kakor tudi razne ustanove in šole ter pomočniško osebje, da se poslužijo »Obrtnega vestnika« kot posredovalca za preskrbo dela. Mojstri in starši »Obrtni vestnik« vam preskribi najprimernejše učno mesto in posreduje ako želite učenca.

× Na vprašanje iz vrst obrtnišva glede mednarodne zamenjave obrtnikov javljamo v pojasnilo, da Zveza obrtnih društev akcijo za zamenjavo obrtnikov že organizira in da bo v konkretnem primeru javno opozorila interese, ki bi se želeli izpolniti v inozemstvu.

× Velik, sodoben vaješki dom bodo zgradile Obrtna, Trgovska in Industrijska zbornica v Beogradu. Investirali bodo v samo zgradbo 2 milj. din. Dom bo dograjen že letos.

× Takse za medkrajevne telefonske pogovore se povišajo s 15. julijem za 7 do 25%, in sicer je najobčutnejše povišana tarifa za dnevne in nočne pogovore za 1. cono (do 25 km). Nerazumljivo je to povišanje, kajti tekom zadnjega leta se je zaradi nekaterih olajšav telefonski promet zelo dvignil in je imela pošta od tega samo korist.

× Po podatkih OUZD v Ljubljani je razvidno da se zaposlitev v naši banovini še nadalje izboljšuje.

× Državni svet je izdal važno razsodbo s katero je v nekem konkretnem slučaju oprostil blago tudi skupnega davka na poslovni promet, ker je bilo oproščeno carine. To velja zlasti za uvoz strojev in aparatov, ki se pri nas ne izdelujejo. Ako je torej blago po zakonu in uredbi o skupnem davku carine prosto, se v nobenem primeru ne plača skupni davek.

× Ob priliki ljubljanskega veleseljstva je posetilo Ljubljano preko 40 obrtnikov najrazličnejših strok iz Siska. Obrtniško društvo v Ljubljani jih je vodilo pri razgledovanju raznih podjetij v mestu in okolici. V »Obrtniškem vjesniku« se izražajo zelo pohvalno o napredku naših obrtnih in drugih podjetij, posebno pa se ne morejo dovolj navdušeno izraziti o organizaciji in vzorni ureditvi Tehniške srednje šole v Ljubljani. Ravnatelj g. Rešner je ekskurzistom raztolmačil in pokazal učni in delovni program šole ter jih vodil po vseh delavnica.

× Z novimi predpisi je fin. ministristvo uvedlo najstrožjo trošarinsko kontrolo v tvornicah.

× Po poročilu Narodne banke o stanju našega gospodarstva v maju, sodeč, se je splošni gospodarski položaj v Jugoslaviji v primeri s prejšnjimi meseci znatno okrepil. Promet na borzah je znašal 28 milj. din (lani v maju samo 18 milj. din). Promet z devizami je znašal 246 milj. Indeks cen je bil za 8.3% višji kot lani. Hranilne vloge so se povečale za 81, t. j. na 11.319 milj. Izvoz je bil v aprilu največji t. j. 570, uvoz tudi in sicer 463 milj. din. Železniški promet je bil doslej za 15% večji nego lani. Ravnotako je precej narastel pomorski in rečni promet.

× Radi visokih avtorskih taks odpovedujejo lastniki lokalov godbenikom. Prav gotovo ta tarifa ne sme obveljati, ne da bi bili občutno prizadeti vsi sloji, ki so navezani na izvajanje kakšne glasbe. Avtorsko pravno posredništvo je v Ljubljani, Livada 29. (tel. 39-13).

× V Franciji je nastopila občutna finančna kriza, tako da je bila nova Chautempsova vlada primorana izvesti novo devalvacijo franka ter povišati davke.

Uporaba in kontrola mazil v obratih

Med najvažnejša sredstva, ki omogočajo redni pogon strojev v delavnici spadajo brezdvoma olja in masti. V tem oziru vlada še velika nevednost, misli se običajno, da je pojm tehničnega olja izčrpan z imenom »strojno olje«, ki mora odgovarjati za vse potrebe. Razliko-

vati moramo dve veliki skupini olja po izvozu in sicer:

a) olja in masti mineralnega izvora, ki se zopet deli v destilate nafte in pre-moga;

b) olja in masti rastlinskega izvora. V obče uporabljamo olja in masti mineralnega izvora, ki jih delimo v

1. mešanice in zmesi novega, čistega mineralnega olja;

2. compoundirana olja, to so mešanice in zmesi mineralnega in rastlinskega olja;

3. trdne masti, maščobe, in sorodne izdelke;

4. olja, ki se pri uporabi mešajo z vodo (vrtalna in tekstilna olja);

5. tehnični vazelin in

6. grafit.

Omejiti se hočemo le na nekatera važnejša opozorila. Le visokovredna olja (pod točko 1) so po filtriranju priporočljiva za ponovno uporabo. Pri nakupu je treba navesti vselej v kak namen bo olje služilo kajti za vsako svrhu mora služiti le ena vrsta olja. Zato je treba voditi strogo kontrolo pravnega ravnanja. S tem se doseže večja varnost pogona in obratovanja ter povečana življenska doba strojev in ležajev.

Službeni list

z dne 26. junija objavlja: Uredbo s katero se uvaja zakon o izvršbi in zavarovanju.

z dne 30. junija objavlja: Nadaljevanje Uredbe zakona o izvršbi.

z dne 3. julija objavlja: Brezplačno oddajanje sadik in semen. — Odločbe glede izvoza orehovega lesa. — Znamke Male antante.

z dne 7. julija prinaša: Navodila za sestavo proračuna razhodov in dohodkov s predlogom finančnega zakona 1938/9. — Avtentično tolačenje čl. 36. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov.

z dne 10. julija prinaša: Navodila za sestavo proračuna z izvršilnim pravilnikom za l. 1938/39.

Licitacije in dobave

Kraljevska banska uprava v Ljubljani za zemeljska dela pri gradnji ceste Reka — Sv. Arah dne 24. julija.

Kraljevska banska uprava za železob. most pri Dolenji Lendavi dne 19. julija.

Uprava poljedelje v Ljubljani za nabavo raznih oblačil dne 20. julija.

Krajevni šolski odbor v Sovodnju (Srez škofja Loka) za gradnjo nove šole dne 22. julija.

Kraljevska banska uprava za železobet. most pri Fali dne 29. julija.

Tehnični razdelek pri sreskem načelstvu v Ljubljani razpisuje dela za vzdrževanje raznih objektov dne 20. julija.

Kraljevska banska uprava za gradnjo železobet. mostu preko Selške Sore dne 26. julija.

Dne 10. avgusta se bo vršila pri Upravi policije v Zagrebu licitacija za dobavo raznih vrvic za kape in piščalke, dne 11. avgusta za dobavo 100 kom. novih hlač in dne 12. avgusta za dobavo 90 kom. novih plaščev za potrebe policijske straže.

Dne 10. avgusta se bo vršila pri Glavnem sanitetskem skladišču v Zemumu licitacija za nabavo 1000 komadov bolniških nosil.

Davčni svetovalec

Nekaj navodil iz davčne zakonodaje.

V prvi številki letošnjega letnika »Obrotnega Vestnika« smo pričeli objavljati pod tem naslovom poučen članek iz davčne zakonodaje. V tretji številki je bil objavljen članek o »zemljariji ali zemljiškem davku«. Danes nadaljujemo s tem člankom.

Odpis davka se ravna po velikosti škode, prizadete letni zemljišča. Da se ne izgubi oblačenc; v ostalih primerih jo lahko vložijo oškodovani davčni zavezanci skupno; vložiti pa jo more tudi občinsko oblastvo samo.

Prijave se morajo vlagati pri pristojni katastrski upravi ali pa tudi pri davčni upravi. V prijavi škode je treba točno označiti poškodovane parcele ter navesti občino, vas in kraj, kjer leže poškodovane parcele, če prijavo vložijo davčni zavezanci sam. Ako je pa prijava skupna, je treba navesti, kateri in kolik del okoliša je poškodovan. V vsakem primeru mora navesti vložitelj prijave čas in vrsto elementarne nezgode ter prijavo podpisati.

Proti odločbi katastrske uprave imajo oškodovanci pravico pritožbe na finančno direkcijo. Pritožba se mora vložiti v 8 dneh po prejemu odločbe katastrske uprave.

Zemljarina sestoji iz osnovnega in dopolnilnega davka.

Osnovni davek znaša 12% katastrskega čistega dohodka, je pa vsako leto s finanč. zakonom znižan za 10%. Dopolnilni davek pa znaša do 2000 Din čistega katastrskega dohodka 2%, ki se zvišuje sorazmerno z vi-

šino čistega katastr. dohodka. Če skupini katastrski donos ne doseže višine 1000 Din, se dopolnilni davek ne odmeri. Na dopolnilni davek se ne smejo nalagati doklade.

Kmetovalcem, ki sami obdelujejo svoje posestvo ter imajo večko 5 rodbinskih članov v skupnem gospodinjstvu, se odpiše za vsakega člana preko 5 članov del dopolnilnega davka. Dopolnilni davek se odpiše na prijave, ki jih je treba izpolniti in predložiti januarja vsakega leta. Če se vložijo prijave prepozno, se davek ne odpiše.

Zemljarino odmerjajo katastrske uprave, pobira pa jo davčna uprava. Katastrske uprave sestavijo vsako leto razpored zemljarine, t. j. seznam davčnih zavezancev, davčnih osnov (t. j. zneskov, od katerih se odmeri davek) in predpisanega davka. Razporedi se javno razgrnejo v prostorih davčne uprave za 8 dni na vpogled.

Proti odmeri zemljarine ni pritožbe. Če pa kdo ugotovi pri vpogledu razporeda, da se mu ni pravilno izračunala davčna osnova (podlaga) ali davek sam, mora vložiti proti odmeri pismen ugovor, dokler je razpored razgrnjen na vpogled.

Za kratek čas in razvedrilo

Naš Vestnik je v prejšnjih številkah prinesel v tej rubriki nekaj vrstic, ki so bile namenjene za razvedrilo našim naročnikom. Ze ti poizkusi so nas uverili, da imajo naši naročniki dovolj smisla za ta kotiček.

Tudi malo razvedrila si včasih želimo. Ze Marko Pohlín je v svoji zbirki »kratkočasnih ugank« pojasnil namen, pomen in vsebino kratkočasnih ugank. Pohlín pravi: da so

«med gmajn pukam, ali za dolg čas si krajšati ali med dršeno en smeh ali špas početi služjejo, merski enega v eni ali drugi reči podučje, njemu njegov tumpast um zbrusejo, pamet ubrišejo ter človeka v več rečeh bel vednega inu znajdenega delajo. Uganke so od vseh stanov, od antverhov, od ludy inu žival: od useh stvari na nebu inu na zemli zložene.»

Kot vidimo so torej že naši pradedje cenili take uganke in njihovo šegavost. Mi želimo z objavljanjem teh vrstic pritegniti k sodelovanju tudi naše bralce tako, da sami priobčjujejo in vprašujejo in sami tudi odgovarjajo na razne uganke, ki bi jih

sami sestavljali. Od časa do časa bomo razpisali tudi primerne nagrade.

Danes prinašamo skromno uganko iz področja, ki našim prijateljem gotovo ne bo delala preglavic.

Gospodar ima vrt v obliki kvadrata, na čigar oglih stoji po ena lipa. Rad bi vrt povečal, da bo še enkrat tako velik, da bo še nadalje kvadratične oblike in da bodo ostale še nadalje lipe na meji njegovega vrta. Kako naj reši to nalogo. — Rešitev priobčimo prihodnjč.

Krojači!

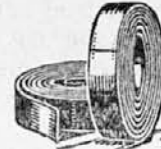
Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora. Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Češko-jugoslovenska veletrgovina blaga
ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica šte. 7

GARANTIRANE

gonilne jermene

za vsakovrsten pogon, kakor tudi

okrogle jermene
šivalne jermence
lesene jermenice
vosek 'Prima' za jermena
itd. nudi

BRCAR & CO.
Ljubljana

Kolodvorska ulica šte. 35

BRATA MOSKOVIĆ — LJUBLJANA

priporoča svojo veliko zalogo spodnjega in zgornjega usnja.
Vse strojarske maščobe, kemikalije in strojila vedno na zalogi.

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1937

OD 29. AVGUSTA

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:
Zvanični biro lajpciškog sajma
Beograd, Knez Mihajlova 33/I.

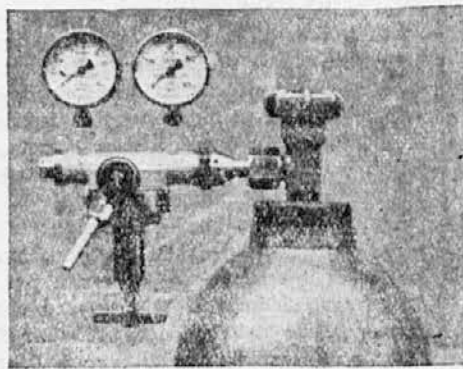
DO 2. SEPTEMBRA.

in častni zastopniki:

Ing. G. TÖNNIES — Ljubljana,
Tyrševa 33. — Tel. 27-62 in
JOS. BEZJAK — Maribor,
Gosposka ul. 25. — Tel. 20-97.

AGA-RUŠE

ZDRUŽENE JUGOSLOVENSKE TVORNICE
ACETILENA IN OKSIGENA D. D. — RUŠE

REDUČNI VENTIL »AGA-RUŠE« Z NAVZDOL OBRNENIM REGULIRNIM VIJAKOM.

dobavlja OBRTNIŠTVU za AVTOGENO VARJENJE najboljši KISIK v jeklenih valjih po 5 in 6 m³, pod pritiskom 150 atm. Ta kisik je popolnoma suh, brez škodljivih prinesov ter se dobavlja s čistoto 99%, kar je za tehniko avtogenega varjenja in rezanja izredno velike ekonomske važnosti. Jekleni kisikovi valji se morajo uporabljati le s pomočjo posebnega redučnega ventila, ki mora biti dobro konstruiran in solidno izdelan. Te prednosti ima:

Nova trgovina
manufakture in krojaških potrebščin je ravnokar otvorena.
LJUBLJANA — Kolodvorska ul. 24
ZELO NIZKE TOVARNIŠKE CENE!
Priporoča se
BRANKO MAKAR

JUGOGRAFIKA
IZDELUJE KLISEJE VSEH VRST
Tiskovna in založna družba z o. z.
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 23

Proizvajamo in prodajamo:

PLIN

za obrt in industrijo;
za gospodinjstvo.

KOKS

za kovače; za livarne;
za centralne kurjave.

KATRAN

za konzerviranje lesa;
za obrezpršenje cest.

LJUBLJANSKA
MESTNA PLINARNA

**ZANATSKA
BANKA**

Kraljevine Jugoslavije
A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA
Gajeva ulica 6

CENTRALA BEOGRAD

Delniška glavnica Din 75,000.000.—
Udeležba države Din 30,000.000.—
GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB
PODRUŽNICA SARAJEVO

PODELJUJE

obrtnikom in obrtnim podjetjem
menična in hipotekarna posojila,
kredite na tekoči račun, posojila
na zastavo državnih vrednostnih
papierjev, delnic Narodne banke
in Privilegirane agrarne banke.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun,
katere izplačuje brez omejitve.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških
ustanov in organizacij. Izvršuje
vse ostale bančne posle.

Brzojavni naslov: »ZANATSKA«,
Ljubljana — Telefon št. 20-30 —
Račun Poštne hranilnice št. 14.003.

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem
kredita zmožnim osebam in tvrdkam